

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 maja 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził od P. D. na rzecz J. W. kwotę 10.529 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz orzekł o kosztach procesu.

Apelację od wskazanego wyroku wniósł pozwany, zarzucając wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 65 k.c. w zw. z art. 509 § 1 i 2 k.c. przez błędne uznanie, że łącząca strony umowa cesji wierzytelności nie objęła wierzytelności wskazanej w drugiej z wystawionych przez powoda faktur VAT, pomimo że od początku przy zawieraniu umowy intencją stron było objęcie cesją całości wierzytelności, także i wierzytelności przyszłych;
2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 509 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 510 § 1 k.c. w zw. z art. 555 k.c. w zw. z art. 306 § 2 k.c. w zw. z art. 65 i 50 k.c. przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że umowa cesji łącząca strony procesu w chwili jej zawarcia nie obejmowała także wierzytelności przyszłej.

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wobec niezgłoszenia przez skarżącego zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych Sądu I instancji, które nie zostały zmienione przez Sąd II instancji, uzasadnienie wyroku zostało ograniczone do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku (art. 387 § 2¹ k.p.c.).

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół tego, czy zawarta przez strony umowa przelewu wierzytelności (k. 22) przysługującej pozwanemu w stosunku do ubezpieczyciela ponoszącego odpowiedzialność za wyrządzoną pozwanemu szkodę obejmuje wyłącznie wierzytelność w wysokości istniejącej w dniu zawarcia umowy cesji – odpowiadającej kosztom najmu pojazdu określonym w fakturze z tego samego dnia – czy również wierzytelność przyszłą, nie istniejącą jeszcze w dniu zawarcia umowy cesji.

Jak stanowi art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W judykaturze ugruntowany jest pogląd, że oprócz wierzytelności istniejących, dopuszczalny jest przelew określonych wierzytelności przyszłych, a zatem wierzytelności, które w chwili zawarcia umowy jeszcze nie istnieją (por. m.in. wyrok SA w Białymstoku z dnia 7.06.2013 r., I ACa 72/13, LEX nr 1335614; wyrok SN z dnia 9.08.2005 r., IV CK 157/05, LEX nr 346081; wyrok SN z dnia 30.01.2003 r., V CKN 345/2001, OSNC 2004/4/65; uchwała SN z dnia 19.09.1997 r., III CZP 45/97, OSNC 1998/2/22). Tożsamy pogląd dominuje również w piśmiennictwie oraz doktrynie (por. Komentarz do art. 509 Kodeksu cywilnego, A. Rzetecka-Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna. LEX/el., 2011; Komentarz do art. 509 Kodeksu cywilnego pod red. A. Kidyba, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna. LEX, 2010; A. Szpunar, Przelew na zabezpieczenie, artykuł, Rejent 1995/11/9; J. Widło, Umowa przelewu wierzytelności. Zagadnienia wybrane, artykuł, NPN 2002/1/67). Co prawda omawiana konstrukcja przelewu takiej wierzytelności nie wynika wprost z przepisów Kodeksu cywilnego, ale podstawę obrotu takimi wierzytelnościami upatruje się w treści art. 555 k.c. i jak wskazał Sąd Najwyższy, sam charakter wierzytelności przyszłych nie wyklucza ich przelewu (por. cyt. Komentarz A. G.; cyt. uchwała z dnia 19.09.1997 r.).

Rozważyć należy zatem, czy zawarta przez strony umowa przelewu odnosiła się jedynie do wierzytelności istniejącej czy również do wierzytelności przyszłej. Jak stanowi art. 65 § 1 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej

dosłownym brzmieniu (art. 65 § 2 k.c.). Pamiętać należy jednak, że wykładnia umowy nie może prowadzić do stwierdzeń w sposób oczywisty sprzecznych z jej zapisaną treścią (wyrok SN z dnia 28 lutego 2006 r., III CSK 149/05, LEX nr 182956, wyrok SN z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 313/00, LEX nr 52601), nie można jej wykorzystywać do zmiany treści umowy (wyrok SN z dnia 24 marca 2004 r., I CK 471/03, LEX nr 182084).

Zawarta przez strony procesu umowa przelewu wprost wskazywała, że zbywca „przysługuje wierzytelność” i zbywca przenosi wierzytelność „przysługującą mu”. Użyte sformułowania wskazują zatem na wierzytelność już istniejącą, a nie taką, która dopiero będzie przysługiwać w przyszłości. Przekonanie takie wzmacnia fakt, że w umowie przelewu wprost wskazano numer faktury VAT, obejmującej wierzytelność. Zbywana wierzytelność została zatem oznaczona w sposób bardzo precyzyjny i nie budzący wątpliwości. Decydującego znaczenia nie można w tym kontekście przypisywać użyciu w umowie zwrotu „m.in.”. Zauważyć należy bowiem, że oprócz kosztów najmu pojazdu zastępczego powodowi przysługiwały od ubezpieczyciela również inne należności, jak choćby zwrot kosztów holowania. Podsumowując, brzmienie umowy nie wskazuje, aby dotyczyła ona wierzytelności przyszłej.

Skarżący podkreślał, że powód występował do ubezpieczyciela o wypłatę całości należności z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Z tego faktu skarżący wywodził, że zachowanie powoda wskazuje na to, że rozumiał on zawartą umowę cesji jako przenoszącą na niego również wierzytelność przyszłą, nie objętą fakturą z dnia 14 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy nie podziela tego poglądu. Należy bowiem zwrócić uwagę, że czynności te podejmowane były na podstawie upoważnienia udzielonego przez pozwanego, na co zwraca uwagę w apelacji również sam skarżący. Gdyby powód nabył w drodze cesji również wierzytelność przyszłą, zbędne byłoby dodatkowe upoważnienie. Fakt sporządzenia tego dokumentu wskazuje zatem na to, że intencją stron było to, aby powód zwrócił się do ubezpieczyciela nie w imieniu własnym, jako wierzyciel, lecz w imieniu pozwanego, działając na podstawie upoważnienia właśnie. Wskazuje na to jednoznacznie również treść cytowanego w apelacji upoważnienia (k. 26) zawierająca sformułowanie „w moim imieniu”. Reasumując, okoliczności towarzyszące zawarciu umowy cesji, w tym fakt występowania powoda w postępowaniu likwidacyjnym w imieniu pozwanego, nie dają podstaw do interpretowania zawartej przez strony umowy cesji jako przenoszącej wierzytelność przyszłą. Wobec tego, pozwany nie zwolnił się względem powoda z obowiązku zapłaty czynszu najmu pojazdu zastępczego. Sąd Okręgowy w całości podziela zatem stanowisko Sądu Rejonowego, którego powielanie byłoby zbędne.

Wobec powyższego, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. Na zasądzone od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego złożyło się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości określonej na podstawie art. § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania apelacyjnego (Dz. U. 2015.1800), a to z uwagi na przepis § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2016.1668).